

Nr 167.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 4 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution; given Stockholms slott den 12 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 4 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Felix Hamrin.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 4 § förordningen den 4 oktober 1929
(nr 307) angående tullrestitution.

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen den 4 oktober 1929 angående tullrestitution skall erhålla följande ändrade lydelse:

4 §.

I dkare av kvarnrörelse äger att vid utförelse av vid kvarnen framställt mjöl av enbart råg eller vete samt gryn av enbart vete åtnjuta restitution av tull (*kvarnindustrirestitution*) för en motsvarande myckenhet omalen spannmål av samma slag, vilken inom sex månader före utförelsen av honom införts från utlandet, såvida utförelsevaran uttagits inom de procenttal, som angivas för någon av här nedan upptagna utbytesklasser av dylika förmalningsprodukter, nämligen:

rågmjöl

1:a klassen	.....	0 till och med 60	procent,
2:a	»	över 60	» » » 66 $\frac{2}{3}$ »
3:e	»	0	» » » 66 $\frac{2}{3}$ »
4:e	»	0	» » » 100 »

vetemjöl och vetegryn

1:a klassen	.....	0 till och med 45	procent,
2:a	»	över 45	» » » 70 »
3:e	»	» 70	» » » 75 »
4:e	»	0	» » » 70 »
5:e	»	0	» » » 75 »

Vid beräkning av kvarnindustrirestitution skola 100 kilogram av utförelsevaran anses motsvara:

i fråga om rågmjöl	av 1:a utbytesklassen	.....	155.55	kilogram råg,
» » »	» 2:a	»	100	» »
» » »	» 3:e	»	150	» »
» » »	» 4:e	»	100	» »
» » »	{ vetemjöl eller vetegryn }	» 1:a	.....	147.22 » vete,
» » »	» 2:a	»	.....	115 » »
» » »	» 3:e	»	.....	100 » »
» » »	» 4:e	»	.....	135.70 » »
» » »	» 5:e	»	.....	133.33 » »

Provtyper å ifrågavarande förmalningsprodukter, med undantag för rågmjöl av 4:e utbytesklassen, skola varje års höst fastställas av en kommission, bestående av tre personer, utsedda två av Konungen och en av sammanslutning av kvarnägare. Vid provtypernas fastställande iakttages, att varje typ skall omfatta hela utbytet från och med lägsta till och med högsta utvinningsprocent. Provtyperna skola lända till efterrättelse under ett år, räknat från och med den 15 november, eller, därest icke nya provtyper inom denna tids utgång hunnit tillställas vederbörande tullanstalter, intill dess sådant skett. På prövning av Konungen ankommer, huruvida, i händelse kommissionens beslut icke varit enhälligt, de av flertalet ledamöter inom kommissionen fastställda provtyperna böra bliva gällande.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1933.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1932.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER,
GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, fråga om avlåtan-
de till riksdagen av proposition med förslag till ändrad lydelse av 4 § för-
ordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution samt an-
för därvid följande:

*Gällande be-
stämmelser.*

Enligt 4 § tullrestitutionsförordningen äger idkare av kvarnrörelse att
vid utförsel av vid kvarnen framställt mjöl av enbart råg eller vete
samt gryn av enbart vete åtnjuta restitution av tull (*kvarnindustriresti-
tution*) för en motsvarande myckenhet omalen spannmål av samma slag,
vilken inom sex månader före utförseln av honom införts från utlandet,
såvida utförselvaran uttagits inom de procenttal, som angivas för någon
av här nedan upptagna utbytesklasser av dylika förmalningsprodukter,
nämligen:

rågmjöl

1:a klassen	.....	0 till och med 60	procent,	
2:a	»	över 60	» » »	66 ² / ₃ »
3:e	»	0	» » »	66 ² / ₃ »

vetemjöl och vetegryn

1:a klassen	.....	0 till och med 45	procent,	
2:a	»	över 45	» » »	70 »
3:e	»	» 70	» » »	75 »
4:e	»	0	» » »	75 »

Vid beräkning av kvarnindustrirestitution skola 100 kilogram av ut-
förselvaran anses motsvara, alltefter den utbytesklass varan tillhör, vissa
i författningsrummet närmare angivna kvantiteter råg respektive vete.
Så anses t. ex. 100 kilogram rågmjöl av 1:a utbytesklassen motsvara 155.55
kilogram införd omalen råg.

I syfte att möjliggöra kontroll av utförselvaras beskaffenhet är före-
skrivet, att provtyper å ifrågavarande förmalningsprodukter skola varje
års höst fastställas av en kommission (den s. k. mjöltypskommissionen),

bestående av tre personer, utsedda två av Konungen och en av sammanlutning av kvarnägare. Vid provtypernas fastställande skall iakttagas, att varje typ skall omfatta hela utbytet från och med lägsta till och med högsta utvinningsprocent.

Det för åtnjutande av kvarnindustrirestitution medgivna högsta utbytestalet utgör för närvarande för rågmjöl 66 $\frac{2}{3}$ procent och för vetemjöl 75 procent. Kvarnindustrirestitutionen medgives följaktligen icke beträffande s. k. sammalet mjöl, varav utbytesprocenten överstiger de nu nämnda procentsatserna, utan endast för mera förädlade förmalningsprodukter.

I skrivelse den 16 oktober 1930 har Skånes handelskammare hemställt, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå införande i nyssberörda författningsrum av en utbytesklass för fullt utmalen spannmål, och då i första hand för råg.

Till stöd för denna framställning har handelskammaren anfört, att under senare år från utlandet förmärkts en stegrad efterfrågan på krossad (s. k. plattmalen) råg för knäckebrödstillverkning, närmast beroende därpå, att man i utlandet icke besutte samma tekniska erfarenhet som här i landet beträffande framställningen av en för knäckebrödstillverkning lämplig råvara. I saknad av en utbytesklass för fullt utmalen råg kunde emellertid tullrestitution icke erhållas vid utförsel av krossad råg, vilket försvårade och delvis omöjliggjorde en export, som eljest borde verka stimulerande ej minst på avsättningen av inom landet producerad råg. Till avhjälpande av detta missförhållande borde i 4 § tullrestitutionsförordningen införas en fjärde utbytesklass för sammalet rågmjöl eller — med beräkning av ett svinn av 2 procent — från 0 till och med 98 procent.

Den nya utbytesklassen har av handelskammaren föreslagits skola för vinnande av likformighet omfatta även vete.

Kommerskollegium, generaltullstyrelsen och lantbruksstyrelsen hava den 24 september 1931 gemensamt avgivit utlåtande över handelskammarens framställning samt därvid överlämnat dels av kommerskollegium inhämtade yttranden från *handelskamrarna i Göteborg, Norrköping och Jönköping, svenska kvarnföreningen och Sveriges allmänna lantbrukssällskap*, dels av generaltullstyrelsen införskaffade utlåtanden från *tullbehandlingsinspektionen och tulldirektören i Stockholm* ävensom från *mjöltypskommissionen*.

I de av kommerskollegium inhämtade yttrandena samt i tullbehandlingsinspektionens och tulldirektörens utlåtanden har förslaget förordats eller lämnats utan erinran.

Mjöltypskommissionen har i sitt utlåtande — med hänsyn till att ett ökat behov av sammalet rågmjöl för knäckebrödstillverkning gjort sig gällande i utlandet — tillstyrkt, att åtgärder vidtoges för att möjliggöra beviljande av tullrestitution vid export av sådant mjöl.

Ny utbytesklass för fullt utmalen spannmål.

Framställning av Skånes handelskammare.

Mjöltypskommissionen.

Beträffande kontrollen över utförselvarans beskaffenhet har kommissionen anfört i huvudsak följande:

I enlighet med mjölkkommissionens den 6 april 1911 avgivna betänkande föreslogs icke i den till 1911 års riksdag avlätna propositionen nr 218 angående ändrad lydelse av, bland annat, § 13 mom. 3 A) förordningen med tulltaxa den 4 juli 1910 införande av en utbytesklass för sammalet rågmjöl, enär det ansågs kunna befaras, att kontrollen angående beskaffenheten av ett dylikt mjöl icke skulle kunna göras tillräckligt effektiv. Mjöltypskommissionens nuvarande ordförande, professorn J. P. Klason, hade den 14 mars 1911 till mjölkkommissionen avgivit redogörelse för bland annat möjligheten att använda askhalten såsom kontroll vid restitutionsberäkning vid export av rågmjöl. I denna redogörelse hade framhållits, att det varken med hänsyn till mjölets färg, ej heller med hänsyn till dess askhalt vore möjligt att på grundval av framställda standardprover utöva en effektiv kontroll över att icke kli inblandades i sammalet mjöl. Därest en dylik inblandning ägde rum, kunde vinst på ett orättmätigt sätt tillfalla den exporterande tillverkaren. Dessa förhållanden bestode fortfarande. Med hänsyn till rågens i sig själv växlande sammansättning hade icke heller sådana andra undersökningsmetoder framkommit, vilka möjliggjorde en kontroll i nyssnämnda hänseende. Såväl halten av proteiner som kolhydrater visade för stora växlingar inom olika sorter av ifrågakomna sädeslag för att en kontroll skulle kunna grundas på en undersökning därav.

Kontrollen vid kvarnindustrirestitutionen skedde huvudsakligen genom en jämförelse av exportvaran med vissa enhetligt framställda provtyper. Önskade man, vad sammalet rågmjöl anginge, vinna den nödiga kontrollen genom en jämförelse med provtyper, syntes detta icke vara möjligt genom en på sådant sätt framställd provtyp. Emellertid syntes det vara tänkbart att för varje bestämd tillverkning, avsedd för export, åstadkomma kontroll över att det för export avsedda mjölet icke vore uppblandat med kli. Härför skulle endast erfordras, att exportör av sammalet rågmjöl inför tullmyndigheten företedde genomsnittsprov av den råg, varav mjölet blivit framställt, jämte intyg om identiteten. Det skulle sedan äligga sagda myndighet att genom askbestämning eller på annat sätt kontrollera, att askhalten i rågen och mjölet vore i väsentlig mån överensstämmande. Mot effektiviteten av en dylik kontroll syntes enligt mjölktypskommissionens mening ingen anmärkning kunna göras. Detta kontrollförfarande skulle tydligen även äga den fördelen, att det så mycket som möjligt anslöte sig till gällande bestämmelser rörande framställning av mjöltyper.

Mjöltypskommissionen har vidare i sitt yttraude framhållit, att den av Skånes handelskammare angivna utbytessiffran för sammalet rågmjöl, 98 procent, ofta torde vara för hög. Sålunda hade verkställd undersökning vid en viss storkvarn givit till resultat, att utbytet vid användande av svensk eller tysk råg i allmänhet hölle sig vid 97 procent.

Kommerskollegium,
generaltullstyrelsen och
lantbruksstyrelsen.

I förenämnda utlåtande den 24 september 1931 hava *kommerskollegium* och *lantbruksstyrelsen*, som ur de intressen ämbetsverken hade att bevaka funnit framställningen i sak berättigad, ifrågasatt, huruvida hinder föreläge att för s. k. plattmalen råg medgiva rätt till allmän industrirestitution

enligt 2 § tullrestitutionsförordningen. Ämbetsverken ville emellertid icke motsätta sig, att under de särskilda villkor, som av mjöltypskommissionen föreslagits, i 4 § nämnda förordning infördes en ytterligare fjärde utbytesklass för rågmjöl, motsvarande en utmalning från 0 till 100 procent.

I fråga om vetemjöl och vetegryn syntes det ämbetsverken icke föreligga något behov av en motsvarande utbytesklass, varför anledning sakenades att i tullrestitutionsförordningen upptaga en sådan.

Generaltullstyrelsen, som för sin del förklarar sig hysa den uppfattningen, att de nu gällande restitutionsbestämmelserna icke inrymde annan restitutionsrätt för kvarnindustrien än den enligt 4 § tullrestitutionsförordningen medgivna, har i nyssberörda utlåtande framhållit, att icke heller ur synpunkten av de intressen, styrelsen hade att tillvarata, något vore att erinra mot en utvidgning av restitutionsrätten i enlighet med förevarande framställning.

Vad därefter angår den kontroll, som erfordras vid införande av den nya utbytesklassen för rågmjöl, hava ämbetsverken i sitt yttrande framhållit, att det av mjöltypskommissionen framlagda förslaget syntes böra genomföras. De erforderliga kontrollföreskrifterna vore emellertid enligt ämbetsverkens uppfattning uteslutande av den natur, att de borde få sin plats i tillämpningsföreskrifterna till tullrestitutionsförordningen.

I skrivelse den 27 maj 1931 har *mjöltypskommissionen* hemställt om införande av en ny utbytesklass för vetemjöl från 0 till och med 70 procent. Till stöd för denna framställning har kommissionen anfört i huvudsak följande:

Vid tillkomsten av nu gällande system för kvarnindustrirestitution hade till förebild tagits motsvarande i Tyskland givna bestämmelser, dock med vissa avvikelser beträffande, bland annat, vetemjöl. Sålunda hade en avvikelse skett i det att första utbytesklassen utsträckts att gälla från 0 till och med 45 procent i stället för, såsom i Tyskland, från 0 till och med 30 procent. Utvecklingen inom kvarntekniken syntes också utgöra belägg för riktigheten av denna avvikelse. Vidare skilde sig de svenska och tyska utbytesklasserna därutinnan, att den fjärde tyska klassen, från 0 till och med 70 procent, sänkades i 4 § tullrestitutionsförordningen. Emellertid syntes den övervägande delen av det vetemjöl, som tillverkades av industri-kvarnarna, och en betydande del av det som exporterades uttagas till ett utbyte av 65 å 68 procent, alltså motsvarande förhållanden, vilka representerades av den tyska fjärde utbytesklassen. I Sverige kunde emellertid restitutionen beviljas endast efter den svenska fjärde utbytesklassen, motsvarande den tyska femte.

Beträffande den kvantitet vete, som skulle motsvara 100 kilogram vetemjöl, hänförligt till den föreslagna nya utbytesklassen, har mjöltypskommissionen framhållit, att enligt beräkningar, som intagits i Kungl. Maj:ts förenämnda proposition nr 218 till 1911 års riksdag, 45 kilogram vetemjöl, tillhörande första utbytesklassen — uttaget från 0 till och med 45

Ny utbytesklass för finmalet vete.

Mjöltypskommissionen.

procent —, motsvarade 66 $\frac{1}{4}$ kilogram vete och 25 kilogram vetemjöl av andra utbytesklassen — uttaget från 45 till och med 70 procent — motsvarade 28 $\frac{3}{4}$ kilogram vete. Därav följde att av den nya utbytesklassen 70 (45 + 25) kilogram vetemjöl borde motsvara 95 (66 $\frac{1}{4}$ + 28 $\frac{3}{4}$) kilogram vete och 100 kilogram vetemjöl sålunda motsvara 135,7 kilogram vete.

Kommerskollegium.

Kommerskollegium har den 21 augusti 1931 avgivit infortrat utlåtande över nu förevarande framställning samt därvid tillstyrkt kommissionens ifrågavarande förslag.

Generaltullstyrelsen och lantbruksstyrelsen.

Generaltullstyrelsen och *lantbruksstyrelsen* hava i utlåtanden den 24 september respektive den 19 juni 1931 förklarat sig ej hava något att erinra mot bifall till mjöltypskommissionens framställning.

Allmän utvidgning av rätten till kvarnindustrirestitution.

Skånes handelskammare har vidare i sin förutnämnda skrivelse den 16 oktober 1930 hemställt om en sådan utvidgning av rätten till kvarnindustrirestitution, att vid utförsel av rågmjöl, vetemjöl eller vetegryn restitution av erlagd tull må medgivas för motsvarande kvantitet råg eller vete, likgiltigt av vilket slag, som införts till riket. En dylik utvidgning av kvarnarnas rätt till tullrestitution vore avsedd att tillerkänna dem en förmån av i viss mån samma reella innebörd, som genom systemet med utförselbevis lämnats spannmålshandeln.

De av kommerskollegium i ärendet hörda organisationerna hava tillstyrkt Skånes handelskammares framställning jämväl i nu förevarande del.

I sitt ovan omförmälda, den 24 september 1931 avgivna utlåtande hava *kommerskollegium*, *generaltullstyrelsen* och *lantbruksstyrelsen* beträffande nu förevarande fråga hänvisat till den utredning, som lämnats i ett av ämbetsverken den 5 februari samma år avgivet, vid Kungl. Maj:ts proposition nr 159 till 1931 års riksdag fogat utlåtande angående utförselbevisens verkningar m. m. Ämbetsverken hava därjämte framhållit, att gällande importrestriktioner beträffande malen spannmål måste beaktas. Under sålunda rådande ordning, som tillkommit i avsikt att stödja det svenska jordbruket, ansåge sig ämbetsverken ej lämpligen kunna förorda, att kvarnindustrien tillerkändes den ytterligare utvidgade rätt till tullrestitution, som ifrågasatts. Redan gällande bestämmelser om kvarindustrirestitution tillerkände nämligen kvarnarna i fråga om vissa förmalningsprodukter en vidsträcktare rätt till tullrestitution än som i allmänhet tillkom industrien. Utvidgades nu denna rätt till kvarnindustrirestitution genom införande — på sätt ovan föreslagits — av ny utbytesklass såväl ifråga om råg som vete, syntes så mycket mindre anledning föreligga att tillmötesgå Skånes handelskammares framställning i nu ifrågavarande del.

Departementschefen.

Vad först angår frågan om införande i 4 § tullrestitutionsförordningen av en utbytesklass för sammalet rågmjöl torde, såsom mjöltypskom-

missionen framhållit, anledningen till att en sådan utbytesklass icke kom att inflyta i nämnda författningsrum närmast hava varit svårigheten att utöva effektiv kontroll över att mjölet icke uppblandades med kli. Då kvarindustrin icke, på sätt kommerskollegium och lantbruksstyrelsen ifrågasatt, kan tillerkännas rätt till allmän industrirestitution enligt 2 § nämnda förordning (se regeringsrättens utslag den 8 januari 1932 på besvär av aktiebolaget Saltsjöqvarn över beslut av generaltullstyrelsen den 14 mars 1931), föreligger med nu gällande bestämmelser ingen möjlighet för denna industri att erhålla restitution av erlagd tull vid utförsel av sammalet rågmjöl. Genom inrättande av en särskild utbytesklass för fullt utmalen råg skulle emellertid kvarnindustriens möjligheter att med ekonomiskt förmånligt resultat utföra sådant mjöl avsevärt förbättras. Då det av mjöltypskommissionen förordade systemet för kontroll av utförselvarans beskaffenhet torde vara fullt betryggande, synes icke något hinder föreligga att tillmötesgå Skånes handelskammars av samtliga i ärendet hörda myndigheter och sammanslutningar tillstyrkta framställning i denna del. Jag föreslår således, att för möjliggörande av tullrestitution beträffande sammalet rågmjöl i nyssberörda författningsrum införes en ny utbytesklass, vilken, såsom de i ärendet hörda ämbetsverken föreslagit, torde böra omfatta ett utbyte av från 0 till och med 100 procent. Vad beträffar vetemjöl och vetegryn finner jag, i likhet med ämbetsverken, något behov av en motsvarande utbytesklass icke föreligga. Vid beräkning av kvarnindustrirestitution torde 100 kilogram rågmjöl, hänförligt till den föreslagna nya utbytesklassen, böra motsvara samma kvantitet omalen råg.

De kontrollföreskrifter, som erfordras i anledning av ifrågakomna utbytesklass, torde, såsom ämbetsverken framhållit, lämpligen erhålla plats i den av Kungl. Maj:t med stöd av 13 § tullrestitutionsförordningen utfärdade kungörelsen den 4 oktober 1929 (nr 308) med tillämpningföreskrifter till nämnda förordning. Därest den av mig nu föreslagna ändringen i samma förordning vinner statsmakternas gillande, torde jag framdeles få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om därav föranledda ändringar i nyssnämnda kungörelse.

I fråga om mjöltypskommissionens av ämbetsverken tillstyrkta förslag till införande av en ny utbytesklass för vetemjöl, uttaget från 0 till och med 70 procent, anser jag mig med hänsyn till vad mjöltypskommissionen anfört böra förorda jämväl berörda förslag. Såsom kommissionen framhållit, torde vid beräkning av kvarnindustrirestitution 100 kilogram vetemjöl av denna utbytesklass böra motsvara 135.70 kilogram vete.

Vad slutligen angår Skånes handelskammars framställning om en sådan utvidgning av rätten till kvarnindustrirestitution, att vid utförsel av exempelvis rågmjöl restitution skulle kunna medgivas av erlagd tull för vare sig råg eller vete, varigenom kvarnindustrin skulle bli delaktig

av en systemet med utförselbevis motsvarande förmån, har denna fråga senast år 1929 varit föremål för statsmakternas bedömning. När dåvarande chefen för finansdepartementet den 8 februari nämnda år anmälde fråga om avlåtande till riksdagen av proposition med förslag till förordning angående tullrestitution, anförde han — i anledning av framställning från svenska kvarnföreningen av enahanda innebörd som den nu förevarande — att, då bestämmelserna rörande utförselbevisen hade provisorisk karaktär, det icke syntes lämpligt att vidtaga ifrågasatt ändring i kvarnarnas restitutionsrätt. För egen del vill jag ansluta mig till den sålunda uttalade uppfattningen. Jag hemställer således, under åberopande i övrigt av vad de i ärendet hörda ämbetsverken anført, att handelskammarens framställning i nu berörda hänseende icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Föredragande departementschefen uppläser härefter förslag till *förordning om ändrad lydelse av 4 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution* samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen antaga samma förslag.

Vad föredragande departementschefen sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Borgström.